

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

92. An in articulo mortis teneatur quis elicere actum contritionis, ita ut non sufficiat attritio cognita cum Sacramento? Ex p. 5. tr. 3. res. 76.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

contritionis, & amoris Dei, sed solum viri docti, qui sciunt non sufficere attritionem cum Sacramento, unde tale præceptum naturale esset tantum doctis impostum, & non indoctis, & ideo esset in hoc peioris conditionis Theologus, quam artifia. Sed hoc minimè dicendum videtur. Ergo, &c.

3. Cæteras rationes videbis apud Fabrum, & Fagundez, qui rectè notant sententiam Suarez, laqueos injicere conscientis in re gravi, & ad salutem necessaria homines in dubium de propria salute adducere. Igitur infirmus in articulo mortis non tenetur in rigore, & ex præcepto elicere actum contritionis; sed sufficet si confiteatur etiam cum attritione cognita, licet melius faceret si in se excitaret perfectum dolorem de peccatis ob amorem Dei, uti notant ipse Faber, & Layman ubi supra.

4. Sed dices, præceptum contritionis per se, & ex extrinseca obligatione, obligat saltem in tempore mortis. Ita DD. communiter. Ergo tunc quilibet infirmus tenebitur elicere actum contritionis. Respondeo cum Fagundez ubi supra præcept. 2. lib. 2. cap. 6. n. 5. quòd si tempore mortis existat Confessarius, non tenetur quis elicere actum contritionis, sed solum tenetur attritionem præmittere, & confessionis Sacramentum suscipere, quia per Sacramentum confessionis cum attritione, ex attrito fit homo contritus, & tunc satis suppletur obligatio præcepti, per attritionem videlicet, & susceptionem Sacramenti confessionis. Vide etiam Joan. de la Cruz in direct. p. 2. de Sacram. Pœnit. q. 2. dub. 5. concl. 2.

RESOL. XCII.

An in articulo mortis teneatur quis elicere actum contritionis, ut aut non sufficiat attritio cognita cum Sacramento? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 76.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam tenet Jacobus Granado de Sacram. pœnit. in 3. part. contrit. tract. 3. disp. 3. sect. 4. num. 17. Tannerus tom. 4. disput. 6. quest. 6. dub. 3. num. 66. & 68. & Præpol. in 3. part. quest. 2. de contr. dub. 5. num. 57. ubi sic ait: Adverte tamen in fine vitæ hominem videri ex charitate erga se teneri ad perfectam contritionem procurandam, licet enim aliæ sententiæ non appareant probabiles, si tamen prima ex quocumque demum capite forte sit vera à parte rei ex ejus neglectu, sequitur malum irreparabile, charitas autem erga se videtur hominem obligare ut malum illud quantum in se est evitet, nitendo etiam ad aliquid, ad quod, per se loquendo non obligaretur extra hujusmodi circumstantiam: Ita ille, & alij, quos ego citavi in part. tert. tract. 4. * resol. 98. Sed ibi pro sententia negativa, quam ego teneo, plures alios Doctores adduxi, quos, si lubet, videbis.

RESOL. XCIII.

An moriens, Confessario absente, teneatur revocare in memoriam omnia peccata, ut de illis postea eliceat actum contritionis? Ex part. 3. tractat. 4. Ref. 117. aliàs 118.

§. 1. **D**E hoc casu olim inter me, & quendam Theologum dissenso fuit; nam ille af-

firmativam sententiam docebat, motus auctoritate Soti in 4. sentent. distinct. 17. quest. 2. cui ego addebam Adrianum quest. 3. de Baptismo, in fine. Angelum verb. contritio, §. 4. Durandum in dist. 17. quest. 2. Richardum dist. 16. artic. 4. quest. 2. Philarchum de offic. Sacerd. tom. 1. part. 2. cap. 20. & hanc sententiam videtur etiam docere D. Thomas 1. 2. quest. 113. artic. 5. ad 3. & in 3. part. quest. 87. artic. 1. in corpore, ubi ait; ad remissionem peccatorum requiri, ut homo diligentiam adhibeat ad rememoranda singula peccata, ut singula detestetur. Et ita novissimè hanc sententiam docet Franciscus Sylvius insignis commentator D. Thomæ in addit. ad 3. part. quest. 2. art. 6. concl. 1. ubi asserit, quòd ad justificationem regulariter, & per se non sufficit contritio de universis peccatis generatim, & confusè, sed requiritur specialis, & distincta singulorum peccatorum, tam quoad numerum, quam quoad speciem; ita scilicet, ut singula recogitari debeant, & de illis sic recogitatis formari una contritio.

2. Sed tunc contrariam sententiam docui, & adduxi Layman in Theolog. moral. lib. 5. tractat. 6. capit. 4. num. 3. casum in terminis decidentem; ubi sic asserit: Seclusa obligatione confitendi, ut puta in lege veteri, vel etiam in nova lege, si confessio, v. g. ob inopiam Confessarij impossibilis sit, non videtur extare præceptum sigillatim recogitandi peccata, modo homo si persuadeat, se sine tali peccatorum specifica, aut numerica recogitatione, verum actum contritionis elicere posse. Ita ille.

3. Et novissimè sustinet etiam hanc sententiam Villalobos in summ. tom. 1. tract. 9. diff. 19. num. 4. ita asserens: [De lo dicho se infiere, que quando el hombre se justifica fuera del Sacramento por la contricion, basta que sea general, aunque no se acuerde en particular de los pecados, porque la inquisicion de los pecados en particular solo deue hacerse, quando se han de confesar, porque sea la confession entera:] vide etiam Cominch de Sacram. disp. 2. dub. 8. n. 76. Henriquez lib. 4. cap. 27. n. 2. Caietanum in 3. part. q. 81. art. 1. Navarrum in man. cap. 1. n. 2. 2. & alios.

RESOL. XCIV.

An qui serio in examine elicit actum contritionis, proponens sequenti die confiteri; sed postea in confessione nullum actum doloris exprumpsit confiteatur valide? Ex part. 5. tractat. 1. 4. & Misc. 2. Resolut. 67.

§. 1. **F**requens & curiosus est casus iste, & dependet ex illa quæstione, quanta videlicet conjunctio, & similitas sit necessaria inter dolorem peccatorum, & confessionem. Et consolatoriam sententiam circa præsentem quæstionem tenet doctus Hurtado disput. 1. de Sacram. in genere, diff. 11. ubi sic ait: In pœnitentia post actus pœnitentis multo tempore post, potest absolutio valide conferri, sicut etiam in judicio forensi (instar cuius pœnitentia est instituta) multo tempore post discussionem causæ fieri solet absolutio, vel condemnatio, toto scilicet tempore post, quo actus pœnitentis dicuntur moraliter permanere; tamen autem dicuntur moraliter permanere, quamdiu permanent habitualiter, id est, quamdiu non retractantur, neque expressè, neque implicite. Ita ille.

Ref. 87. signant in §. Non me laet, & lege ibi à §. 2. & in §. Confirmatur, inter medium, & finem à xrf. Ideo postulat.

Sup. in §. 8. not. præterita.

Sup. hoc in Ref. seq. & infra in Ref. 96. §. 1. cursum post medium, à veris. Tamen, & in Ref. 107. §. pen. in fine, & supra in Ref. 88. §. Respondet.